

Innst. S. nr. 269

(2003-2004)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

Dokument nr. 8:73 (2003-2004)

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Per Erik Monsen, Gjermund Hagesæter, Ulf Erik Knudsen og Karin S. Woldseth om likebehandling av ukepresse og dagspresse mht. merverdiavgift

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Den 28. september 2001 ble Regjeringens mediemelding St.meld. nr. 57 (2000-2001) I ytringsfrihetens tjeneste, lagt frem. Stortingsmeldingen omhandler mål og virkemidler i mediopolitikken. Regjeringens mediemelding avslører ifølge forslagsstillerne allerede i den innledende avgrensningen en fundamental svakhet som fører til at ukepressen i realiteten er utelatt i den videre behandling av de spørsmål mediemeldingen omtaler.

Ukepressen er ilagt 24 pst. merverdiavgift, mens det for dagspressen i dag opereres med en 0-sats. Dersom hovedbegrunnelsen for merverdiavgiftsfritaket er en støtte til norsk kultur og språk kan man, ifølge forslagsstillerne, ikke argumentere for og forsvare den diskrimineringen ukepressen er utsatt for.

Dette kan ifølge forslagsstillerne belyses gjennom følgende forhold:

- Ukepressen er en viktig del av det norske skriftspråk
- Ukepressen er en viktig kulturbærer
- Ukepressens betydning for likestilling
- Ukepressen er på linje med dagspressen hva angår ukepressens betydning for informasjonsinnhenting og ytringsfrihet.

Avgiftspolitisk burde det ifølge forslagsstillerne legges til grunn et prinsipp om at like tilfeller bør behand-

les likt. Kulturpolitiske hensyn tilsier ifølge forslagsstillerne at alle trykte medier fritas for merverdiavgift.

Den avgiftsmessige forskjellsbehandlingen av dags- og ukepressen er ifølge forslagsstillerne i strid med helt sentrale prinsipper i konkurranselovgivningen, og aktører i dagspressen er gitt klart urimelige og urettmessige fordeler i konkurransen med ulike deler av ukepressen.

Alle EU-landene, med unntak av Danmark, har ifølge forslagsstillerne lik merverdiavgiftssats på ukeblader og aviser.

Avgjørelsen i EFTA-domstolen i sak E-1/01 22. februar 2002, fastslår ifølge forslagsstillerne at et merverdiavgiftsfritak eller en lavere sats som favoriserer norskspråklige bøker, neppe er i tråd med EØS-avtalen. Videre at det derimot er uproblematisk dersom ordningen er generell, slik at den omfatter alle bøker som blir omsatt i Norge, hvilket er situasjonen for bøker i dag. Hva ukeblader og dagspresse angår er denne likebehandlingen ifølge forslagsstillerne fraværende, og således stridende med EØS-avtalen, om man legger en analog tolkning til grunn.

På denne bakgrunn fremmer forslagsstillerne følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om likebehandling av ukepresse og dagspresse med hensyn til merverdiavgift i forbindelse med budsjettet for 2005."

Det vises til dokumentet for en nærmere redegjørelse og vurdering fra forslagsstillerne.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ranveig Frøiland, Svein Roald Hansen, Tore Nordtun, Torstein Rudihaugen og Hill-Marta Solberg, fra Høyre, Svein Flåtten, Torbjørn Hansen, Heidi Larssen og Jan Tore Sanner, fra Frem-

skrittspartiet, Gjermund Hagesæter, lederen Siv Jensen og Per Erik Monsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, Audun Bjørlo Lysbakken og Heidi Grande Røys, fra Kristelig Folkeparti, Ingebrigt S. Sørfonn og Bjørg Tørresdal, fra Senterpartiet, Morten Lund, fra Venstre, May Britt Vihovde, og fra Kystpartiet, Steinar Bastesen, viser til at dokumentet er forelagt Finansdepartementet ved settestatsråd Erna Solberg til uttalelse. Svarbrev av 25. mai 2004 er vedlagt innstillingen. Komiteen har forelagt innstillingsutkastet for familie-, kultur- og administrasjonskomiteen som i brev 10. juni 2004 opplyste at den ikke har merknader til utkastet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at debatten om likebehandling av dags- og ukepresse når det gjelder merverdiavgift, har vært reist i Stortinget en rekke ganger. En slik likebehandling kan gjennomføres på ulike måter, men forslagsstillerne har her ikke tatt stilling til hva slags avgiftsregime som skal gjelde for pressen. Et alternativ er å fjerne avgiftsfritaket for aviser og de tidsskrifter som i dag nyter godt av dette. Et annet er at dags- og ukepresse begge får redusert sats, og et tredje alternativ at også ukepressen blir fritatt for merverdiavgift.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet understreker at konsekvensene av de to første alternativene vil bli dramatisk for mange aviser, ikke minst lokalaviser, nummer to-aviser og de riksdekkende meningsbærende avisene. Dette ville representere et alvorlig tilbakeslag for lokal nyhetsformidling, og for en viktig del av den norske politiske og kulturelle offentlighet. Disse medlemmer ser det som uaktuelt å gå inn for en slik avgiftsøkning. Disse medlemmer peker på at det tredje alternativet, fritak også for ukepressen, vil innebære en betydelig avgiftslette. Det må foreligge en sterk politisk begrunnelse for en slik prioritering.

Disse medlemmer viser til at forslagsstillerne argumenterer med at vi har opplevd en tilnærming av stoffet i aviser og ukeblader, slik at de i større grad konkurrerer om de samme leserne og annonsørene. Disse medlemmer påpeker at det fremdeles er betydelig forskjell i de redaksjonelle prioriteringer i dags- og ukepresse. Selv om tabloid-avisene bringer stoff om tema som også omtales i ukebladene er det en helt annen vektlegging av nyheter, politikk og debatt i dagspressen. Disse medlemmer viser til at en sentral begrunnelse for moms-fritaket for aviser nettopp er denne spesielle funksjonen som nyhetsformidlere og bærere av offentlig debatt. Disse medlemmer understreker at også ukepressen er en viktig del av norsk offentlighet, og en viktig formidler av norsk språk. Disse medlemmer er likevel av den oppfatning at dags- og ukepresse har ulike roller i offentlig-

heten, og at det derfor ikke er grunnlag for et krav om avgiftsmessig likebehandling.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at aviser og abonnementstidsskrifter har en spesielt gunstig ordning innenfor merverdiavgiftssystemet, nullsatsordningen, som innebærer en indirekte subsidiering av denne type virksomhet. Dersom denne ordningen endres eller avvikles, vil en ordning med økt pressestøtte være en alternativ måte å støtte de aviser som er berettiget en slik støtte. En eventuell likebehandling av ukepresse og dagspresse vil uansett ha store proveny-messige konsekvenser, og spørsmålet bør eventuelt inngå i en bredere vurdering av merverdiavgiftsregelverket og i tilknytning til budsjettprosesser.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, fremmer på bakgrunn av sine respektive merknader ovenfor følgende forslag:

"Dokument nr. 8:73 (2003-2004) - forslag fra stortingsrepresentantene Per Erik Monsen, Gjermund Hagesæter, Ulf Erik Knudsen og Karin S. Woldseth om likebehandling av ukepresse og dagspresse mht. merverdiavgift - vedlegges protokollen."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at i tillegg til Danmark er Norge det eneste land i vest- og sør-Europa som har ulik merverdiavgift på løssalgsaviser og ukeblader. I de andre landene behandles dags- og ukepresse likt.

Det mest oppsiktsvekkende ved den norske forskjellsbehandlingen er at det ikke finnes en eneste vel-dokumentert kulturpolitisk eller språklig grunn til forskjellsbehandlingen. Hovedbegrunnelsen for merverdiavgiftsfritaket til dagspressen er at det er en støtte til norsk kultur og språk, men faktum er at både dagspressen og ukepressen har betydelig påvirkning på den alminnelige språkutviklingen. Når vi samtidig vet at det viktigste er at vi leser og ikke hva vi leser, når det gjelder å styrke leselysten og leseferdigheten, burde aviser og ukeblader likestilles. Det finnes heller ikke noe belegg for å hevde at den språklige kvaliteten er dårligere i ukebladene enn i dagspressen.

Det må også være helt åpenbart at det har skjedd enn innholdsmessig tilnærming mellom dagspresse og ukepresse, særlig de senere årene. Tabloidavisenes magasiner er f.eks. ikke til å skille fra ukeblader når det gjelder emnevalg og innhold.

Disse medlemmer finner også grunn til å peke på at Konkurransetilsynet flere ganger har uttalt at dags- og ukepressen konkurrerer med hverandre og burde ha de samme rammevilkår.

Det er etter disse medlemmers oppfatning ikke holdbart å rangere aviser og ukeblader etter kulturell høyverdighet, det finnes gode og dårlige aviser som det finnes gode og dårlige ukeblader.

På denne bakgrunn vil disse medlemmer fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om likebehandling av ukepresse og dagspresse med hensyn til merverdiavgift i forbindelse med budsjettet for 2005."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om likebehandling av ukepresse og dagspresse med hensyn til merverdiavgift i forbindelse med budsjettet for 2005.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og det som står foran og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument nr. 8:73 (2003-2004) - forslag fra stortingsrepresentantene Per Erik Monsen, Gjermund Hagesæter, Ulf Erik Knudsen og Karin S. Woldseth om likebehandling av ukepresse og dagspresse mht. merverdiavgift - vedlegges protokollen.

Oslo, i finanskomiteen, den 11. juni 2004

Siv Jensen
leder

Audun Bjørlo Lysbakken
ordfører

Vedlegg

Brev fra Finansdepartementet v/settestatsråd Erna Solberg til finanskomiteen, datert 25. mai 2004

Vedrørende Dokument nr. 8:73 Forslag fra stortingsrepresentantene Per Erik Monsen, Gjermund Hagesæter, Ulf Erik Knudsen og Karin S. Woldseth om likebehandling av ukepresse og dagspresse mht. merverdiavgift

Jeg viser til brev av 13. mai 2004 hvor finanskomiteen ber om finansministerens uttalelse til Dokument 8:73 Forslag fra stortingsrepresentantene Per Erik Monsen, Gjermund Hagesæter, Ulf Erik Knudsen og Karin S. Woldseth om likebehandling av ukepresse og dagspresse mht. merverdiavgift.

Det vises til ggl. resolusjon av 8. februar 2002 hvor jeg ble oppnevnt som settestatsråd for statsråd Per-Kristian Foss ved behandlingen av saker hvor statsråd Foss på grunn av sin registrerte partners posisjon i Schibsted ASA og TV 2 AS er inhabil eller ikke ønsker å behandle fordi det foreligger omstendigheter som medfører at han er nær grensen til inhabilitet.

Schibsted ASA har indirekte interesse i denne saken blant annet gjennom sitt eierskap i publikasjoner i dagspressen, og jeg fungerer derfor som settestatsråd i denne saken.

Etter merverdiavgiftsloven § 16 første ledd nr. 7 skal det ikke betales merverdiavgift av omsetning av "aviser som utkommer regelmessig med minst ett nummer ukentlig". Det skal heller ikke betales merverdiavgift i siste omsetningsledd av bøker og abonnementstidsskrifter eller tidsskrifter med overveiende politisk, litterært eller religiøst innhold, jf. merverdiavgiftsloven § 16 første ledd nr. 8.

Spørsmålet om i hvilken utstrekning tidsskrifter, herunder ukeblader, skal være avgiftspliktig ble første gang vurdert av Stortinget i forbindelse med behandlingen av Ot.prp. nr. 17 (1969-1969) om lov om alminnelig omsetningsavgift og særskilt avgift på visse varer og tjenester (merverdiavgiftsloven) og Ot.prp. nr. 31 (1969-1970) om lov om endringer i lov om merverdiavgift. Ved behandlingen av disse proposisjonene ble det tatt prinsipielt standpunkt til avgiftsplikten for tidsskrifter, herunder ukeblader, som fortsatt er gjeldende rett.

Allerede i september 1971 henvendte Norsk Ukepresse seg til Finansdepartementet med søknad om å innføre et generelt avgiftsfritak i siste omsetningsledd også for tidsskrifter som ikke hovedsakelig omsettes til faste abonnenter. Finansdepartementet frarådte imidlertid et slikt forslag i St.meld. nr. 17 (1971-1972), og fikk støtte for dette av finanskomiteen under behandlingen i Stortinget.

Overnevnte avgiftsfritak (nullsats) har etter dette stått uendret siden merverdiavgiftsloven ble innført i 1970, og innebærer blant annet at virksomheter med aviser og abonnementstidsskrifter ikke skal beregne utgående merverdiavgift på vederlaget for avisen eller tidsskriftet, samtidig som de har full fradragsrett for inngående merverdiavgift på sine anskaffelser. Dette er en spesiell gunstig ordning (nullsatsordning) som innebærer en indirekte subsidiering gjennom merverdiavgiftssystemet av denne type virksomhet.

Det er i forslaget bedt om at Stortinget ber Regjeringen om å fremme forslag om likebehandling av ukepresse og dagspresse med hensyn til merverdiavgiften. Dette kan gjøres på ulike måter. Et alternativ er å fjerne avgiftsfritakene for aviser, abonnementstidsskrifter og tidsskrifter med overveiende politisk, litterært eller religiøst innhold. Dette vil også gi en likestilling mellom trykt skrift og elektroniske medier for disse publikasjonene ved at alle ilegges ordinær merverdiavgift med 24 pst. Avvikling av disse avgiftsfritakene vil gi en betydelig provenyøkning for staten, og en tilsvarende økt avgiftsbelastning for aviser og de tidsskrifter som i dag er fritatt. I følge en utredning av Foreningen Norsk Ukepresse og Advokatfirmaet Steenstrup ANS¹ vil den økte avgiftsbelastningen for aviser være på over 1 mrd. kroner. Dette kan delvis kompenseres ved å øke pressestøtten til de aviser som er berettiget til slik støtte.

Et annet alternativ er å ilegge ukepresse og dagspresse en felles lav sats. I utredningen fra Foreningen Norsk Ukepresse kom en til at basert på situasjonen i 1997 ville en sats på 5,5 pst. være provenynøytral for staten. Ukepressen ville få en kraftig avgiftslettelse, mens avisene og de tidsskriftene som i dag er fritatt ville få en tilsvarende avgiftsøkning.

Et tredje alternativ er å utvide dagens avgiftsfritak til også å gjelde ukepressen. I følge utredningen fra Foreningen Norsk Ukepresse ville dette i 1997 gi et provenytap for staten på knapt 350 mill. kroner.

Finansdepartementet har ikke foretatt egne, oppdaterte provenyberegninger av å likestille ukepresse og dagspresse i forhold til merverdiavgiften. Et slikt forslag vil uansett valg av alternativ for likebehandling ha store provenymessige konsekvenser og bør inngå i en bredere vurdering av merverdiavgiftsregelverket og i tilknytning til budsjettprosesser. Jeg ønsker derfor ikke å støtte det fremlagte forslaget i Dok. 8:73 på det nåværende tidspunkt.

¹ "Merverdiavgift - likebehandling av trykte medier", revidert utgave 1998.